

Rapport

Datum: 27 november 1998
Rapportnummer: 1998/529

Klacht

Op 11 december 1997 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer F. te Alphen aan den Rijn, ingediend door de heer mr B.J. de Deugd te Nieuwerkerk aan den IJssel, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Hollands Midden, een gedraging van de beheerder van dit korps (de burgemeester van Leiden), een gedraging van het arrondissementsparket te 'sGravenhage, en een gedraging van de hoofdofficier van justitie te 's-Gravenhage. Naar deze gedragingen werd een onderzoek ingesteld. De gedraging van het regionale politiekorps Hollands Midden wordt aangemerkt als een gedraging van de korpsbeheerder. De gedragingen van het arrondissementsparket en de hoofdofficier van justitie worden aangemerkt als een gedraging van de Minister van Justitie. Op grond van de namens verzoeker verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoeker klaagt erover dat het regionale politiekorps Hollands Midden op 27 februari 1996 bij gelegenheid van zijn aanhouding disproportioneel geweld tegen hem heeft gebruikt. Verder klaagt verzoeker erover dat zowel het regionale politiekorps Hollands Midden als het arrondissementsparket te 's-Gravenhage hem onvoldoende op de hoogte hebben gehouden van de voortgang van het strafrechtelijke onderzoek dat was ingesteld naar aanleiding van zijn op 29 februari 1996 gedane aangifte van mishandeling tegen de bij de aanhouding betrokken politieambtenaren. Voorts klaagt hij erover dat het arrondissementsparket te 'sGravenhage hem pas op 18 maart 1997 heeft geïnformeerd over de beslissing om de betrokken politieambtenaren niet strafrechtelijk te vervolgen, waardoor het niet meer zinvol was om een klacht bij het gerechtshof in te dienen over het niet-vervolgen van de betrokken ambtenaren. Tenslotte klaagt verzoeker erover dat zowel de beheerder van het regionale politiekorps Hollands Midden als de hoofdofficier van justitie te 's-Gravenhage niet inhoudelijk zijn ingegaan op het aan hun beiden gerichte verzoek van 29 oktober 1997 om hem enige vorm van genoegdoening te bieden in verband met de op 27 februari 1996 opgelopen verwondingen.

Achtergrond

Zie **BIJLAGE**.

Onderzoek

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Hollands Midden en de Minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook hoofdofficier van

justitie te 's-Gravenhage over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De Minister van Justitie deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reacties van de beheerder van het regionale politiekorps Hollands Midden en verzoeker gaven aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen of aan te vullen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. De feiten

1. Op 27 februari 1996 omstreeks 04.25 uur hield de politie verzoeker aan op verdenking van inbraak in een winkel. Hierbij werd door één van de betrokken politieambtenaren geweld gebruikt.

2. In het op 27 februari 1996 door de betrokken politieambtenaren P1 en P2 opgemaakte en ondertekende proces-verbaal van aanhouding is hierover onder meer het volgende te lezen:

"Ik 1e verbalisant, zag de eerder omschreven man in een tuin achter een woning van de (...)straat zitten. Ik 1e verbalisant hield de man op dinsdag 27 februari 1996, te 04.25, aan. De verdachte verzette zich bij de aanhouding. Hij sloeg wild om zich heen. Ik voelde dat hij rukte en trok. Hij was niet van plan de richting op te gaan die ik aangaf. Ik, 2e verbalisant, was inmiddels op de plaats van aanhouding gekomen. Ik zag dat de verdachte met zijn handen in mijn richting sloeg. Ik voelde dat hij mij op mijn bovenlichaam raakte. Ik heb de verdachte vervolgens een klap gegeven met mijn rechtervuist op zijn gezicht. De verdachte staakte vervolgens zijn verzet en werd door ons geboeid."

3. Verzoeker werd omstreeks 05.15 uur door P1 en P2 voorgeleid aan de hulpofficier van justitie Pi. In het ter zake door Pi. opgemaakte proces-verbaal van bevindingen van 2 maart 1996 is onder meer het volgende te lezen:

"Bij de opgaaf van de reden der voorgeleiding werd mij gelijktijd meegedeeld dat bij de aanhouding geweld was gebruikt tegen de verdachte daar deze had "uitgehaald" naar de aanhoudende verbalisant(en). In de passantenkamer trof ik verdachte aan in een rustige houding. Hij nam zelf geen initiatief tot mededelingen of vragen. Gelet op zijn uitstraling vermoedde ik dat hij geestbeïnvloedende middelen had gebruikt. Hij was echter wel enigszins tot redelijk aanspreekbaar. Hij verklaarde onder invloed te zijn van alcohol en softdrugs. (...) Ik zag dat verdachte letsel had aan het gelaat. Gelet op bloed aan de mond

vermoedde ik dat hij letsel in de mond had. Tevens had hij een huidscheurtje bij het oog dat mij typisch bokserletsel leek. Op mijn vraag of hij zich tegen zijn aanhouding en/of overbrenging had verzet, antwoordde hij ontkennend."

4. De politie verhoorde verzoeker diezelfde dag om 10.35 uur over de inbraak in de zuivelwinkel. In het proces-verbaal van verhoor van 27februari 1996 is als door verzoeker afgelegde, door hem mede ondertekende verklaring onder meer het volgende opgenomen: "Op een gegeven moment werd ik door iemand van de politie gevonden, die mij heel stevig door de poort voortduwde. Ik begreep ook wel dat ik nu was aangehouden. Even later kwamen er nog meer politiemensen aanlopen. Wat er toen gebeurde weet ik niet meer. Ik was door de spanning en het gebruik van alcohol en drugs behoorlijk opgefokt. Ook voelde ik mij erg dronken. Volgens mij pakte ik een sigaret uit mijn zak en stak deze aan. Of ik daarbij onverwachte dingen heb gedaan weet ik niet precies, maar ik kan mij wel herinneren dat ik een klap op mijn linkeroog heb gekregen, waardoor ik nu last heb van het linkergedeelte van mijn gezicht. Vervolgens ben ik door de politie naar het politiebureau gebracht."

5. Verzoeker deed op 29 februari 1996 op het politiebureau te Alphen aan den Rijn aangifte van mishandeling door de politie. In het proces-verbaal van aangifte van 29 februari 1996 is als door

verzoeker afgelegde, door hem mede ondertekende verklaring onder meer het volgende opgenomen:

"Ik ben maandag 26 februari 1996 naar (...) gegaan (...). In die zaak heb ik soft-drugs gekocht en ben daar gaan zitten gokken. Toen die zaak bijna dichtging, dus rond middernacht, ben ik weggegaan en ging naar (...). Ik heb daar ongeveer 8 biertjes zitten drinken en twee cola met vieux. Ik had hem toen lekker om en vond dat ik geld nodig had. Ik had namelijk al mijn geld verspeeld in de gokkast (...). Ik had dus zelf geen geld meer en besloot daarom te gaan inbreken. (...) Ik ben omstreeks 02.30 uur bij (...) weggegaan. (...) Ik liep wat rond en kwam bij (...). Ik zag daar de zuivelwinkel en zag dat ik het rolluik wel open kon breken/trekken. Ik heb dat luik toen geforceerd en ben naar binnengegaan. (...) Ik heb daar toen goed rondgezocht en verzamelde spullen die ik mee wilde nemen. Hierna ben ik onder het hek doorgedaan en heb de winkel verlaten. Ik liep toen richting (...) en zag toen de politie aankomen. (...) Ik ben toen weggerend. Ik zou niet weten hoe laat het toen al was. Het was in ieder geval al later dan 04.00 uur. Ik merkte dat de politie mij zag wegrekken. Ik heb de spullen, die ik uit die winkel had meegenomen, weggegooid en verstopte mij in een tuin van een woning. (...) Ik werd daar door een politieagent ontdekt. Ik ben toen met die man, dit was er één, rustig meegegaan. (...) Ik ben ongeveer 20 meter met hem meegelopen. Ondertussen stak ik een sigaret op. Toen ik met hem meeliep kwamen er nog drie politieagenten op mij af. Zij waren dichtbij mij in de buurt. Toen ik vlak bij hen kwam, draaide ik mij om, om te worden geboeid. Het had voor mij geen zin iets te doen, omdat ik was gepakt en geen kant op kon. (...) Ik werd door de vier ingesloten. Ik werd door een van hen aan mijn hand vastgehouden, want ze wilden mij de handboeien aan doen. Ik werd toen gedraaid om de ander boei aan te doen. Ik werkte daar gewoon

aan mee. Toen ik mij omdraaide, kreeg ik vol een klap op mijn linkeroog. Ik werd geslagen door die lange jongen met die stekels. Hij sloeg mij met de zaklantaarn die hij bij zich had. Hij hield de lamp in zijn hand. Ik zou niet meer weten of dit rechts of links was. Hij had zijn hand/vuist met daarin de lamp boven zijn hoofd en raakte mij hiermee vol op mijn linkeroog. Ik gaf hiervoor geen enkele reden. Na de klap weet ik even niet meer wat er gebeurd is. Ik merkte kort daarop dat ik in de politieauto zat en geboeid was. Toen ik in de auto zat moest ik bloed spuwen. (...) Daarna werd ik naar het bureau gebracht en later naar het ziekenhuis om te worden behandeld. De andere drie politieagenten hebben

niets gedaan. Zij zeiden ook geen enkel woord. Toen die stekel mij sloeg konden die andere politiemensen hem denk ik ook niet tegenhouden. Het kwam heel onverwacht. Het gebeurde in een flits. Ik heb van die andere politieagenten ook geen reactie gezien, omdat ik even "weg" was. Later ben ik naar het Elisabeth-ziekenhuis in Leiderdorp gebracht en na onderzoek, werd een wondje onder mijn oog gehecht met twee steken. (...) Ik verzoek u dan ook een strafvervolging tegen die politieagent in te laten stellen. Ook wens ik de door mij geleden schade te zien vergoed. Ik heb bezwaar tegen verstrekking van mijn gegevens en de feitgegevens door de politie en/of justitie aan het bureau Slachtofferhulp."

6. Naar aanleiding van verzoekers aangifte gaf de korpsleiding, namens de fungerend hoofdofficier van justitie te 's-Gravenhage, twee ambtenaren van het stafbureau politiezaken van het regionale politiekorps Hollands Midden, K. en S., de opdracht nader onderzoek te doen. In de betreffende onderzoeksopdracht is onder meer te lezen: "de opdracht tot nader onderzoek moet gezien worden als een strafrechtelijk onderzoek". In het kader van het nader onderzoek hoorden K. en S. op 2 maart 1996 eerst verzoeker, en vervolgens, als getuige, een drietal politieambtenaren. Voorts lieten zij een GGD-arts te Alphen aan den Rijn onderzoek doen naar de aard en de oorzaak van verzoekers letsel. Daarna hoorden zij verzoeker op 4 maart 1996 voor de tweede keer. Tenslotte verhoorden zij, eveneens op 4 maart 1996, de twee als verdachte van de mishandeling aangemerkte politieambtenaren.

. en S. maakten van hun bevindingen een proces-verbaal op dat zij op 1996 afsloten en ondertekenden.

6.1. Op 2 maart 1996 hoorden K. en S. verzoeker over de jegens hem gepleegde mishandeling. In het ter zake door K. en S. opgemaakt proces-verbaal is onder meer het volgende opgenomen:

"F. is vooraf meegedeeld, dat het nader verhoor noodzakelijk was in verband met het instellen van een onderzoek. Hij deelde mee bereid te zijn tot het afleggen van een nadere verklaring." In dit proces-verbaal is voorts als door F. afgelegde en door hem mede ondertekende verklaring onder meer het volgende opgenomen:

"Toen de politiemans mij zag riep hij wat in de portofoon en zei tegen mij, dat ik mee moest. Hij liet mij opstaan en ik liep voor hem uit de poort uit. Hij hield mij vast aan de kleding en duwde mij als het ware voor hem uit. Het vastpakken van mijn kleding

was niet vervelend of lastig. Wij liepen in de richting van de fietswinkel aan de (...)straat. Ik stak tijdens het lopen een sigaret op. Vlakbij de fietswinkel kwam er een politieauto aanrijden, een Opel Vectra. In die auto zat een politievrouw. Ik weet zeker, dat er toen nog drie politiemensen bij kwamen, deze kwamen lopend met zaklantaarns in de hand. Politiemensen kwamen naar mij toe, ik vond het vervelend, ik ergerde mij, dat ik was gepakt. De politieman liet toen mijn kleding los. Ik zei niets, ik rookte mijn sigaret. De politieman die mij had aangehouden in de poort vroeg aan mij of ik een klap wilde hebben. (...) Op de vraag of ik een klap wilde hebben, deed ik een beetje opgefokt, ik werd een beetje boos op die politieman en vroeg wat hij eigenlijk wilde. Ik kreeg geen antwoord. Op dat moment wilden de andere politiemensen mij gaan boeien. Ik begreep dit omdat een politieman tegen mij zei, dat ik mij om moest draaien. Dit werd niet gezegd door de politieman, die mij had aangehouden in de poort. Ik draaide mij met mijn gezicht in de richting van de schutting, om geboeid te worden. Ik draaide mij linksom mijn rechterhand werd vastgepakt en geboeid. Op het moment dat ik mij omdraaide en de handboei werd omgedaan kreeg ik een klap in het gezicht. Volgens mij kreeg ik de klap van de politieman, die mij had aangehouden. Ik werd vol op het linkeroog geraakt. Na de klap werd ik losgelaten en met de handboei aan één hand stond ik daar, ik had zoveel pijn, dat ik niets kon doen. Na een kort moment werd ik verder geboeid en in een politieauto gezet. Vlak na de klap was ik groggy, wankelde heen en weer als een soort bokser, die bijna knock down gaat. De klap werd uitgedeeld met de zaklantaarn. Ik kreeg volgens mij een stootslag met de zaklantaarn. (...) Ik weet niet in welke hand hij de lantaarn vasthad. Intuïtief zeg ik, dat de klap niet anders dan met de zaklantaarn kan zijn uitgedeeld. Hij had de zaklantaarn vast toen hij mij aan heeft gehouden. Na mijn aanhouding heb ik de zaklantaarn niet meer gezien, want ik liep voor hem uit in de richting van (...)straat naar die andere politiemensen. (...) De klap werd uitgedeeld op het moment, dat ik wegdraaide van de schutting bij het boeien van mijn rechterhand. Bij het omdraaien was ik rustig, ik maakte geen slaande bewegingen, geen schoppende of andere handelingen die uitgelegd kunnen worden als een vorm van verzet tegen de politiemensen. Bij het omdraaien had ik volgens mij mijn linkerhand ook al op mijn rug. Ik heb niets gedaan

tegen die politiemensen, ik was cool, rustig en beheerst. (...) Ik ben al eerder aangehouden door de politie, bij elkaar al zo'n vijftig keer. Ik heb in het verleden nooit verzet gebruikt tegen de politie, nooit verzet gepleegd bij mijn aanhoudingen en ik heb nog nooit eerder klappen gehad van de politie. Mijn schade bestaat uit reinigingskosten, waarschijnlijk kan mijn witte spijkerbroek niet meer schoongemaakt worden. Daarnaast ben ik niet verzekerd, dus heb ik ziektekosten van medische verzorging."

6.2. De door K. en S. geraadpleegde arts gaf op 2 maart 1996 op het "aanvraagformulier medische informatie" de volgende omschrijving van verzoekers letsel:

"A. Uitwendig waargenomen letsel:

circulaire bloeduitstorting rondom het linker oog, lichte zwelling oogleden. Verkleuring is bruin rood. Rode bloeduitstorting li-oog: tussen irisrand en linker buitenste ooghoek. Kleine gedroogde schaafwonden (korsten) onder onderste ooglid. T.h.v. buitenste ooghoek links

(± 2 cm) 2 hechtingen zichtbaar. (...)

. Is er vermoeden van niet uitwendig waarneembaar letsel? ja, kneuzing t.h.v. neuswortel mediaal (links) en oogkasranden (...) II. Bijzondere mededelingen:

gezien de aard van het letsel onmogelijk vast te stellen waardoor het letsel was ontstaan."

6.3. De politieambtenaar P3 verklaarde, als getuige, op 2 maart 1996 tegenover K. en S. onder meer het volgende:

"P1 is met de handlamp gaan zoeken en even later hoorde ik van hem over de porto dat hij een AT had gemaakt, alleen wist ik niet waar dat precies was. Ik ben naar P1 gaan zoeken (...). Op het moment, dat ik vlakbij P1 was, kwam P2 eraan lopen, hij was iets eerder bij P1 dan ik. (...) Ik zag, dat de verdachte voor P1 uitliep in onze richting. Ik meen dat P1 hem niet vast had. (...) Het leek mij verstandig om hem te fouilleren voordat wij hem mee zouden nemen. Hij was agressief in zijn woordgebruik, wenste niet, dat wij aan hem zouden zitten. Bleef geen moment stil staan, hij wilde niet, dat wij hem zouden fouilleren. Hij was duidelijk niet blij met ons op dat moment. Er werden wel de nodige verwensingen omtrent ziektes tegenover ons gemaakt. Wij stonden daar op een gegeven moment met

z'n drieën. Ik had het idee om hem eerst te fouilleren, misschien vonden de anderen dat daar niet nodig. In ieder geval lukte het niet om hem te fouilleren, hij zwaaide met z'n armen om zich heen, hij danste en draaide rond. Ik had niet de indruk dat hij ons wilde slaan, ik had wel de indruk, dat hij niet wilde, dat wij aan hem zaten. Als je hem beetpakte, weerde hij dat af en begon te schelden. Op een gegeven moment stak hij een sigaret in zijn mond. Hij zag er opgefokt uit, mogelijk gevolg van gebruik van verdovende middelen, de stress van de aanhouding. Hij was niet handelbaar. Hij voelde zich machtig tegenover ons, ik kan het niet juist omschrijven maar ik had de indruk, dat hij zich erg sterk voelde. Het lukte mij niet om hem tegen de schutting aan te krijgen voor de gebruikelijke fouillering. Dat lukte niet, omdat hij zich steeds terugtrok. Op dat moment vond ik dat vanwege zijn gedrag het noodzakelijk, dat hij in de handboeien ging. Hij is uiteindelijk geboeid, mijn handboeien zijn daar niet bij gebruikt. Op een gegeven moment stond P1 links naast mij en P2 stond schuin achter de verdachte. Ik stond naast de verdachte. Hij bleef tekeer gaan, bleef geen moment stil staan, was erg beweeglijk. Op een gegeven moment bleek, dat de verdachte een klap had gekregen. Ik heb niet gezien wie de verdachte een klap gaf, later hoorde ik, dat P2 de verdachte een klap had gegeven. Ik weet niet of P2 een lamp in zijn hand had. (...) Bij het hele gedoe in het steegje werden er volgens mij geen zaklantaarns gebruikt."

6.4. De politieambtenaar P4 verklaarde, als getuige, op 2 maart 1996 tegenover K. en S. onder meer het volgende:

"Op het moment dat ik ter plaatse kwam, was de man al geboeid. Ik zag dat hij een wondje aan het gezicht had. Ik hoorde geen opmerkingen of iets dergelijks van de collega's. Toen ik ter plaatse kwam zag ik op de grond van het steegje een zaklantaarn en een porto liggen, van wie die waren weet ik niet. De verdachte was agressief, hij tierde en raasde vooral in de richting van P1, hij bedreigde hem, veel verbaal geweld met allerlei opmerkingen, hij vroeg of hij stagiair was."

6.5. De politieambtenaar P5 verklaarde, als getuige, op 2 maart 1996 tegenover K. en S. onder meer het volgende:

"Toen ik ter plaatse was, zag ik een gozer in een politieauto zitten, later zag ik dat het de mij bekende F. was. (...) Hij was

zeer opgefokt vooral in de richting van P1. Hij noemde P1 stagiair en uit zijn woorden begreep ik dat P1 hem moest hebben geslagen. Ik ben naast hem gaan zitten voor overbrenging naar het bureau te Alphen aan den Rijn. Als F. niet in de handboeien had gezeten had ik dat waarschijnlijk zelf gedaan, ik had hem anders niet meegenomen. Hij was behoorlijk agressief. (...) De keren dat ik met F. te doen heb gehad was hij wel leugenachtig maar niet agressief. (...)

. heeft aan mij gevraagd of hij was geslagen met een zaklantaarn. (...) Ik heb hem geantwoord, dat ik dat niet wist, ik ben er verder ook niet op doorgedaan. Ik ben met hem meegeweest naar het ziekenhuis voor behandeling van de wond op zijn gezicht. (...) Op de vraag van de behandelend arts wat er met hem gebeurd was, wist hij het niet, hij deelde mee dat hij ruzie had gehad. Toen ik de arts antwoordde, dat hij een vuistslag had gehad, kwam er geen reactie van F."

6.6. In zijn tweede gehoor op 4 maart 1996 verklaarde verzoeker tegenover K. en S. nog onder meer het volgende:

"Het zou best kunnen dat ik heb gescholden, ik heb misschien wel een paar grove woorden gebruikt, dat zou best kunnen, maar zeker weet ik het niet. (...) Ik liep rustig met de politieman mee, ik dacht al aan de cel. De politieman, die mij aanhield was opgefokt en zenuwachtig, ik niet, ik bleef rustig, stak zelfs een sigaret op. (...) (...) Bij de voorgeleiding heb ik niet gesproken over de klap met de zaklantaarn. Ik deed dit niet, omdat ik mij ziek voelde door de klap, ik voelde mij misselijk. Op dat moment had ik geen behoefte om tegen die hulpofficier te zeggen dat ik was geslagen met een zaklantaarn. Ik heb niet gezien dat ik met de zaklantaarn ben geslagen, ik heb het alleen gevoeld. In het ziekenhuis heb ik ook niet gereageerd op het feit, dat de politieman tegen de dokter zei, dat ik een klap met een vuist had gehad (...), niet iedereen hoefde dat te weten. Ik heb niet staan draaien, ik heb helemaal niets gedaan, wat aanleiding zou kunnen zijn om een klap te krijgen."

6.7. K. en S. verhoorden op 4 maart 1996 de politieambtenaar P1 als verdachte van mishandeling van verzoeker. Nadat hem was meegedeeld dat hij niet tot antwoorden verplicht was, verklaarde P1 tegenover K. en S. onder meer het volgende:

"Bij een onderzoek in de steeg trof ik na enig zoekwerk een manspersoon aan, deze man herkende ik als de man die was weggelopen.

Ik gaf portofonisch door, dat ik een verdachte had aangehouden. Ik liep naar de man toe, deelde hem mede, dat hij was aangehouden, ik vroeg hem om zich om te draaien teneinde hem te kunnen boeien. Op het moment, dat ik de man zag schrok ik wel, maar dat belette mij niet om goed te blijven handelen en denken, ik was niet op van de zenuwen. Op het eerste moment had ik de zaak goed onder controle. De man draaide zich niet om, ik had

mijn handen vol met een zaklantaarn en de handboeien. De man luisterde niet naar mij, hij kwam op mij af, en deelde mede een sigaret te gaan roken. Ik liep een stukje achteruit en hij kwam voor mij terecht. Ik duwde hem lichtjes voor mij uit. Gelet op de gehele situatie gelukte het mij niet om hem te boeien. Als ik hem beet wilde pakken om te boeien, draaide hij steeds weg en van mij af. Hij was agressief ook in zijn woorden, hij ging behoorlijk tegen mij tekeer met een behoorlijke stemverheffing. Om een escalatie in dat steegje te voorkomen, besloot ik in de richting van (...)straat te lopen om daar met collega's de man te boeien. Mijn handboeien heb ik toen weer opgeborgen. De man deelde mij mede, dat hij had gedronken en drugs had gebruikt. Ik bemerkte dat ook, ik rook dat aan zijn adem en zijn pupillen waren vergroot. Hij vond het ook niet leuk, dat ik hem bescheen met de zaklantaarn. Hij liep voor mij uit, ging het hoekje in het steegje om en ik zag P2 lopen. Ik riep hem naar hem, dat wij in de steeg waren. P2 liep toen de steeg in. (...) Op een gegeven moment staat P2 links van mij. Ik stond links voor de man, P2 stond vrijwel voor hem. Wij stonden vrij dicht op elkaar. De man wilde zich niet laten boeien, hij maakte draaiende bewegingen met zijn armen. Hierbij maakte hij ook slaande bewegingen zowel naar mij als P2. Ik zorgde ervoor, dat hij mij niet kon raken. De man was zeer beweeglijk en bleef ook niet op één plek staan. P2 had in het steegje geen zaklantaarn bij zich. (...) De verdachte heeft een klap gekregen, hij kreeg die klap voordat hij werd geboeid. De klap die de verdachte kreeg, werd niet uitgedeeld met een zaklantaarn. Na het boeien bleef de verdachte agressief, hij bleef rukken en trekken, hij uitte daarbij ook de nodige scheldwoorden naar de politie maar vooral naar mijn persoon. (...) Ik weet niet of P3 in die steeg was op het moment van het boeien, ik heb daar niet op gelet."

6.8. K. en S. verhoorden op 4 maart 1996 eveneens de politieambtenaar P2 als verdachte van mishandeling van verzoeker. Nadat hem was meegedeeld dat hij niet tot antwoorden verplicht was, verklaarde P2 tegenover K. en S. onder meer het volgende:

"In de (...)straat hoorde ik de stem van P1. Hij zei tegen iemand dat hij zich rustig en kalm moest houden of woorden van gelijke strekking. Ik zag op dat moment P1 nog niet. In het steegje zag ik P1 met een man aan komen lopen, P1 liep rechtsachter de man. Ik had het idee, dat P1 de man beet had maar helemaal zeker weet ik het niet, in ieder geval had P1 de man niet in een opbrenggreep. Ik ken F. wel, maar later op het bureau herkende ik hem pas. F. was wild in zijn gebaren, hij sloeg om zich heen, ik had de indruk dat hij langs P1 weg wilde. Ik liep in de richting van P1 en F., ik rook aan de adem van F., dat hij gedronken had. Toen ik de situatie overzag, herkende ik F. wel van gezicht, maar zijn naam wilde niet te binnen schieten. Wat ik zag, was een situatie die je bijvoorbeeld van junks kan verwachten. Je bent automatisch op je qui vive, je let op dat moment veel beter op, ook gelet op de locatie, het was een smalle onverlichte steeg. Ik voelde op dat moment tevredenheid van de aanhouding, ik was kalm, ging ervan uit dat de man geboeid zou worden en dat hij vervolgens overgebracht zou worden naar het politiebureau. Daarbij wil je ook de aanhouding zo goed mogelijk laten verlopen. Natuurlijk is er spanning in zo'n situatie, maar daar kan ik goed mee omgaan. Zonder eigenlijk tegen elkaar wat te zeggen

was eerst de bedoeling F. kalm te krijgen en kalm te houden. In de steeg kwam ik links van P1 te staan, P1 liep met F. langs mij heen, hierbij liet P1 F. zich in de richting van de schutting draaien. Hierbij draaide F. door en kwam hierdoor schuin tegenover mij te staan. F. was wild, maakte slaande bewegingen met zijn armen. Hij was moeilijk te benaderen en hij liet zich ook niet benaderen. F. sloeg in ieder geval twee keer gericht in de richting van mijn gezicht. Door weg en achteruit te stappen kon ik voorkomen, dat hij mij in het gezicht sloeg. Hij raakte wel mijn bovenlichaam. Vanuit een stuk zelfverdediging maar ook ter bescherming van mijn collega's, de escalerende situatie in dat smalle onverlichte steegje heb ik de verdachte een klap in het gezicht gegeven met mijn rechtervuist. Ik droeg op dat moment handschoenen. Ik had op dat moment geen andere mogelijkheid, de situatie liet niet toe, dat ik mijn wapenstok kon pakken. Het gevolg van de klap was, dat F. kalm werd en dat hij geboeid kon worden. P1 heeft hem vervolgens de handboeien omgedaan.

Ik schrok wel van de klap, maar het was een reflex ook omdat ik de indruk had dat hij door was gegaan met slaan zowel naar mij als mijn collega. Ik heb geen zaklantaarn in mijn hand gehad in de steeg, ik had geen zaklantaarn bij mij. (...) Ik begreep later, dat P3 ook in de steeg was. Ik heb hem echter niet gezien. (...) Ik ben van mening, dat ik op dat moment van de klap in de rechtmatige uitoefening van mijn bediening werkzaam was, ter bescherming van mijzelf, ter bescherming van mijn collega maar ook om een verdere escalatie te voorkomen."

7. Na kennis te hebben genomen van het hiervóór, onder A.6., opgenomen proces-verbaal van K. en S. vroeg het openbaar ministerie te 's-Gravenhage om een nader onderzoek. In dat kader verhoorde S., na op 6 mei 1996 een gesprek te hebben gehad met een ambtenaar van de rijksrecherche, de betrokken politieambtenaren P1 en P2 op 14 mei 1996 voor de tweede keer. S. maakte van zijn bevindingen een proces-verbaal op dat hij op 20 mei 1996 afsloot en ondertekende.

7.1. P1 verklaarde op 14 mei 1996 tegenover S. onder meer het volgende:

"Bij de aanhouding had niemand de feitelijke leiding op zich genomen, de aanhouding verliep gewoon zo. De verdachte was dermate agressief dat er direct gehandeld werd. Als we daar gewacht hadden op een collega, die feitelijk de leiding op zich had genomen, dan is het zeer waarschijnlijk, dat P2 of ik klappen hadden gekregen van de verdachte F. De aanhouding is verlopen, zoals ik eerder heb verklaard op 4 maart 1996. In het proces-verbaal van aanhouding is ook vermeld wat er is gebeurd in dat steegje bij de aanhouding. (...) Volgens mij is deze aanhouding gegaan op de manier die in die situatie noodzakelijk was, op het moment van de aanhouding had ik niet in de gaten, dat collega P3 in de steeg gekomen was. Na de klap werd de verdachte rustig zodat hij geboeid kon worden, na het boeien werd hij weer agressief."

7.2. P2 verklaarde op 14 mei 1996 tegenover S. onder meer het volgende:

"Bij de feitelijke aanhouding heb ik niet afgewacht of er iemand de leiding zou nemen, ik heb gehandeld zoals ik bij het verhoor

op 4 maart 1996 heb verklaard. Alle collega's zijn ploeggenoten en je weet zonder duidelijke afspraak wat er moet gebeuren, je weet wat je aan je collega's hebt op zo'n moment. De klap op het gezicht van de verdachte was een reflex, als ik op dat moment had afgewacht, dat we gezamenlijk de verdachte hadden beetgepakt, dan had ik zeer waarschijnlijk en mogelijk mijn collega P1 een aantal klappen gekregen van de verdachte. Op het moment van de aanhouding heb ik uit een stuk zelfverdediging en ook ter bescherming van mijn collega de verdachte een klap gegeven, het resulteerde erin dat de verdachte rustig werd, hij maakte geen slaande bewegingen meer en hij kon geboeid worden. Ik had op dat moment geen andere mogelijkheid. Ik wist op het moment van de klap niet dat er nog een andere collega ter plaatse was gekomen. Ik lette op de verdachte omdat die zich vrij agressief gedroeg. Op zo'n moment let je niet op de omgeving, omdat je gefixeerd bent op de verdachte, omdat je niet geraakt wil worden door zijn slaande bewegingen."

8. Het arrondissementsparket te 's-Gravenhage deelde verzoeker bij brief van 18 maart 1997 het volgende mee:

"Bij de controle van de administratie bleek dat u nog niet op de hoogte was gebracht van de afloop van uw aangifte van 29 februari 1996 bij de politie Rijn en Aarlanden ter zake van mishandeling gepleegd door een of meer agenten. Het rijksrechercheonderzoek heeft uitgewezen dat het geweld dat door de betrokken politieambtenaar is uitgeoefend, een reactie was op het door u toegepaste geweld tijdens de aanhouding. Hoewel geconstateerd werd dat dit geweld fors is geweest, bleek niet dat dit onrechtmatig of disproportioneel van aard is geweest. Om die reden is in overleg met de procureur-generaal besloten om geen strafrechtelijke vervolging tegen hem in te stellen. Indien u het niet eens bent met deze beslissing wijs ik u op de mogelijkheid om bij het gerechtshof te 's-Gravenhage (...) beklag ex artikel 12 wetboek van strafvordering in te stellen. Voor de late beantwoording bied ik u mijn verontschuldigingen aan."

9. Verzoekers gemachtigde wendde zich op 29 oktober 1997 - middels gelijklopende brieven - tot het regionale politiekorps Hollands Midden en het arrondissementsparket te 's-Gravenhage. Hij bracht onder meer het volgende naar voren:

"De aangifte (van 27 februari 1996; N.o.) is aanleiding geweest voor een onderzoek van de Rijksrecherche en het Stafbureau Politiezaken.

Na frequente navraag door cliënt, is eerst bij brief van 18 maart 1997 medegedeeld dat er geen vervolging tegen de betrokken opsporingsambtenaren is ingesteld. Cliënt is hierbij gewezen op de mogelijkheid van beklag ex art. 12 Sv. Cliënt is sedert april 1997 tot op heden gedetineerd, zodat hij tot op heden niet voldoende in staat was beklag in te dienen. Eerst in september 1997 heeft cliënt mij verzocht de zaak voort te zetten en is de beschikking verkregen over de stukken die op de zaak betrekking hebben. (...) Ik heb cliënt geadviseerd om geen beklag ex art. 12 Sv. te doen. Hoofdzakelijk op grond van het tijdsverloop acht ik die procedure kansloos. Cliënt wenst zich echter nog niet bij de kwestie neer te leggen. (...) Uit de omstandigheden blijkt dat het gepleegde geweld buitenproportioneel is geweest en ook overbodig was. Indien het al juist was dat cliënt met

zijn armen zwaaiende en slaande bewegingen maakte, dan zouden de betrokken opsporingsambtenaren hem ook zonder geweld kunnen vastpakken. De opsporingsambtenaren waren met z'n tweeën, terwijl meer collega's in de onmiddellijke nabijheid waren. Het - eventueel met assistentie - vastpakken van cliënt zou voldoende zijn geweest om hem 'onschadelijk' te maken. Slaan was niet nodig, zodat het geweld overbodig was. Het geweld was in ieder geval buitenproportioneel, nu cliënt aanzienlijk letsel heeft opgelopen. Cliënt stelt dat met een zaklamp op zijn oogkas is geslagen, de betrokken opsporingsambtenaren spreken over een slag met de vuist. Indien dit laatste al het geval is, dan is er veel te hard geslagen. Cliënt wijst op het hem overkomen letsel: ruime bloeditstortingen in en om het oog, neusbloeding, kneuzing van de neus, schaafwonden en een gescheurd ooglid. Cliënt stelt ook thans nog gezichtsbelemmering te ondervinden, tevens staat zijn neus iets scheef en heeft hij een litteken onder zijn oog. (...) De wijze waarop de zaak door politie en justitie is behandeld, heeft cliënt teleurgesteld. Cliënt zou gaarne een vorm van genoegdoening ervaren, doch deze is hem niet geboden. (...) Voorts meent cliënt dat de politie Hollands Midden en het Stafbureau van Justitie zich onbehoorlijk hebben gedragen door cliënt niet tot nauwelijks te betrekken bij - en op de hoogte houden van - de behandeling van de aangifte van cliënt."

10. De directeur bedrijfsvoering van het regionale politiekorps Hollands Midden reageerde bij brief van 14 november 1997 op de brief van verzoekers gemachtigde. Hij deelde hierin onder meer het volgende mee:

"Na bestudering van het dossier acht ik geen termen aanwezig om een disciplinair onderzoek in te stellen. (...) Met het feit dat het Openbaar Ministerie van verdere vervolging heeft afgezien heeft zij te kennen gegeven, dat er onvoldoende bewijs aanwezig was voor een vervolging ter zake mishandeling. Daarnaast heeft het Openbaar Ministerie mij niet verzocht om disciplinaire maatregelen te treffen."

11. De hiervóór, onder A.10., opgenomen brief van de politie Hollands Midden gaf verzoekers gemachtigde aanleiding voor de volgende reactie:

"U deelt mij mede, dat u (...) geen aanleiding ziet voor strafvervolging of disciplinaire afdoening. Namens cliënt kan ik u mededelen dat zijn klacht niet voortspruit uit een behoefte om vanuit vergelding de betrokken ambtenaar of het korps enige vorm van leed toe te voegen. Ofschoon cliënt betreurt dat hiermee (de klacht; N.o.) in de richting van de betreffende ambtenaar als afgedaan wordt beschouwd, kan hij zich hierbij neerleggen. De andere zijde betreft echter de afhandeling in de richting van cliënt als slachtoffer. Cliënt is op een onnodige wijze een onnodige hoeveelheid leed toegevoegd. Cliënt meent dat hieraan beslist niet voldoende aandacht is besteed. De klacht van cliënt is er primair op gericht om u in staat te stellen cliënt alsnog een genoegdoening te bieden."

12. Het regionale politiekorps Hollands Midden deelde verzoekers gemachtigde bij brief van 26 november 1997 mee geen reden te zien het eerder ingenomen standpunt te wijzigen.

13. De fungerend hoofdofficier van justitie te 's-Gravenhage deelde verzoekers

gemachtigde bij brief van 1 december 1997 het volgende mee:

"In antwoord op uw brief van 29 oktober 1997 bericht ik dat ik naar aanleiding van de inhoud van uw brief in overleg ben getreden met de korpsleiding van de politie Hollands Midden. Deze berichtte mij dat zij u in deze kwestie al een afwijzend antwoord hadden doen toekomen. Ook ik zie geen enkele aanleiding

om op uw verzoek in te gaan. Uw cliënt heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid van artikel 12 Sv, hoewel hij daarop uitdrukkelijk is geweest. Daarmee is voor mij de zaak afgedaan."

B. Het standpunt van verzoeker

1. Het standpunt van verzoeker is samengevat weergegeven onder **KLACHT**

2. Verzoekers gemachtigde bracht in het verzoekschrift ter toelichting onder meer het volgende naar voren:

"F. (verzoeker; N.o.) stelt dat hij bij de aanhouding met een zaklamp tegen het oog is geslagen. De betrokken ambtenaren stellen dat één van de ambtenaren F. met een vuist heeft geslagen. (...) Politie en Justitie hebben gesteld dat het door de politieambtenaren toegepaste geweld gerechtvaardigd werd door gewelddadig optreden aan de zijde van F. F. stelt dat hij niet zó gewelddadig was dat geweld geboden was. F. wijst er op dat er bij de aanhouding twee ambtenaren aanwezig waren. Voorts waren er tenminste drie anderen in de directe omgeving. Om deze reden is op onnodige wijze geweld toegepast. F. wijst tot slot op bijlage (...), waar één van de getuigen verklaard dat F. niet als gewelddadig bekend stond. (...) Voorts stelt F. dat het toegepaste geweld onnodig zwaar was. F. heeft ten gevolge van dit buitenproportionele geweld letsel opgelopen. Ofschoon F. zeker weet met een zaklamp te zijn geslagen, hebben de betrokken ambtenaren anders verklaard. (...) . heeft ter zake van mishandeling aangifte gedaan (...). Eerst op 18 maart 1997, ruim een jaar na het voorval, heeft Justitie aan F. gemeld dat besloten was geen strafrechtelijke vervolging jegens de betrokken opsporingsambtenaren in te stellen. (...) Kort na de ontvangst van de voormelde brief, medio april 1997 is F. gedetineerd uit hoofde van een strafbaar feit. Hierdoor was het voor F. niet mogelijk actie te ondernemen. Eerst in september 1997 kon F. met bijstand van een opvolgend raadsman de zaak vervolgen en heeft het dossier in de strafzaak opgevraagd. Mede gelet op de verstreken tijd (ruim anderhalf jaar) sedert het voorval, heeft F. besloten geen klacht ex art. 12 Sv. in te dienen (zie **ACHTERGROND**, onder 2.). De kansen in zo'n procedure acht F. na zo'n tijdsverloop gering. Bovendien is (en was) F. niet uit op leedtoevoeging aan de zijde van de betrokken opsporingsambtenaren, de Politie of Justitie."

C. Het standpunt van de korpsbeheerder

De beheerder van het regionale politiekorps Hollands Midden reageerde bij brief van 3 maart 1998 op de klacht. Hij deelde onder meer het volgende mee:

"...na het doen van aangifte op 29 februari 1996 werd in opdracht van het Openbaar

Ministerie en onder verantwoording van de rijksrecherche er door de heren K. en S. een onderzoek ingesteld. Van dit onderzoek werd proces-verbaal opgemaakt en gesloten op 6 maart 1996. Door het Openbaar Ministerie werd na beoordeling aangegeven, dat zij niet tot vervolging overging, daar zij het toegepaste geweld proportioneel achtte. Klager acht het toegepaste geweld disproportioneel. Gezien vorenstaande ben ik dit niet met hem eens. Op 29 oktober 1997 ontving de korpschef een brief van de advocaat van F. Namens de korpschef werd contact opgenomen met een van de onderzoekers. Deze deelde op 11 november 1997 te 13.15 uur desgevraagd mede, dat tijdens het onderzoek er meerdere dagen enkele uren met F. is gesproken. Tijdens deze gesprekken is F. diverse malen de procedure uitgelegd en is hem eveneens medegedeeld, hetgeen de onderzoekers tijdens het ingestelde onderzoek hadden vastgesteld. (...) Betreffende het 2e deel van de klachtformulering deel ik u mede, dat uit vorenstaande blijkt, dat F. gedurende het onderzoek wel door de onderzoekers op de hoogte was gehouden van het verloop en voorlopige uitslag van het onderzoek. Betreffende het laatste deel van de klachtformulering kan ik u mededelen, dat ik geen termen aanwezig achtte om F. enige vorm van genoegdoening te bieden in verband met de op 27 februari 1996 opgelopen verwondingen, omdat, zoals hiervoor reeds omschreven, van de zijde van het Openbaar ministerie werd vernomen, dat het toegepaste geweld als proportioneel werd beoordeeld. Hiermede was er voor mij onvoldoende grond om enige vorm van genoegdoening te bieden."

D. Het standpunt van de Minister van Justitie

1. De Minister van Justitie bracht, in reactie op de klacht, bij brief van 10 april 1998 onder meer het volgende naar voren:

"Naar aanleiding van het tweede, derde en vierde onderdeel van de klacht heb ik het College van procureurs-generaal om inlichtingen

verzocht. (...) Mede op basis van het ambtsbericht (van de fungerend hoofdofficier van justitie te 's-Gravenhage; zie hierna, onder D.2.; N.o.) is het College van oordeel dat het derde onderdeel van de klacht gegrond is. Het tweede en vierde onderdeel van de klacht zijn naar het oordeel van het College ongegrond. Ik kan mij met dit standpunt verenigen. Uit het ambtsbericht van de fungerend hoofdofficier van justitie maak ik op dat het parket aan de heer F. verontschuldigen heeft aangeboden voor de wijze waarop hij is geïnformeerd over de beslissing tot niet-vervolging. Voor verdere actie zie ik geen aanleiding."

2. In het ambtsbericht van 27 februari 1998 van de fungerend hoofdofficier van justitie te 's-Gravenhage is onder meer het volgende opgenomen:

"Klachtonderdeel 1 Aanwenden disproportioneel geweld door de politie Hollands Midden Naar aanleiding van de aangifte van de klager is door mij overleg gepleegd met de procureur-generaal en de korpsleiding van de regiopolitie Hollands Midden. Onderwerp van dit overleg was het al of niet inschakelen van de rijksrecherche bij het onderzoek van deze aangifte. In verband met het capaciteitstekort van de rijksrecherche op dat moment is besloten om wel de procedure van de rijksrecherche te volgen maar om het

politieonderzoek door politie-inspecteurs van andere districten uit Hollands Midden te laten uitvoeren, opdat de onafhankelijkheid en distantie met betrekking tot dit onderzoek voldoende werden gewaarborgd. Nadat dit onderzoek is afgerond is het proces-verbaal door een officier van justitie beoordeeld welke geen verbinding had met het betrokken district. Zijn advies dat het optreden net binnen de grenzen van het proportioneel geweld viel, heb ik overgenomen in mijn advies aan de procureur-generaal. Deze laatste ging akkoord met mijn voorstel tot niet vervolging. Met het uitgangspunt dat klager aanvoert dat het geweld disproportioneel van aard is, kan ik derhalve niet eens zijn. **Klachtonderdeel 2 Niet op de hoogte van het strafrechtelijk onderzoek** Allereerst merk ik op dat een rijksrechercheonderzoek niet bij voorbaat een strafrechtelijk onderzoek inhoudt. De procedure van de rijksrechercheonderzoeken is bedoeld om onderzoek te plegen naar de vraag of de handelingen die door de overheden, in dit geval politie, binnen de wettelijke kaders zijn uitgevoerd. De

uitkomsten van zo'n onderzoek kunnen van feitelijke, disciplinaire en strafrechtelijke aard zijn. Daar de status van de informatieverstrekking mede afhankelijk is van het resultaat van het onderzoek, wordt om die reden tijdens de duur van het onderzoek en de advisering aan de procureur-generaal geen inhoudelijke mededeling aan partijen(ook de politie) gedaan. Pas nadat het onderzoek is afgesloten worden partijen geïnformeerd. Wel wordt aan partijen de verwachte duur van onderzoek en advisering op verzoek medegedeeld. Een schriftelijk verzoek van klager om informatie is niet aangetroffen. In het dossier is niet aangetekend of er telefonisch informatie is verstrekt. Naar alle waarschijnlijkheid is dit overigens wel gebeurd. Ik ben van mening dat dit onderdeel niet gegrond is.

Klachtonderdeel 3 Afdoeningsbericht te laat verzenden. Dit onderdeel van de klacht is gegrond. Na het opstellen van mijn advies aan de procureur-generaal was het de bedoeling dat klager na het akkoord van de procureur-generaal in een gesprek met de officier van justitie dan wel via schriftelijke kennisgeving op de hoogte zou worden gebracht van de beslissing. Administratief is dit niet aangetekend, waardoor dit niet is uitgevoerd. Pas nadat van de zijde van klager hierom werd gevraagd, is hem bericht. Voor deze omissie heb ik hem mijn verontschuldigingen aangeboden. De conclusie van klager dat het daardoor niet meer zinvol was om een procedure ex artikel 12 strafvordering in te stellen, deel ik niet. Immers, het gerechtshof 's-Gravenhage heeft in een beklag bepaald dat de overschrijding van de 2-jaarstermijn niet altijd overschrijding van de redelijke termijn van art. 6 Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en van de fundamentele vrijheden (EVRM) tot gevolg heeft. Onder omstandigheden kan dit ook leiden tot een verdiscontering in de strafmaat. Tevens heeft de Hoge Raad (19 december 1995 nr 101.230) dit in een artikel 36 WVV zaak ook gesanctioneerd door de overwegingen van het Hof Leeuwarden als van feitelijke aard te beschouwen. Deze overwegingen waren: de vervolging vangt niet aan op de datum van het eerst verhoor door de politie, maar op het moment dat de officier van justitie (na opdracht van het hof) het GVO heeft gevorderd. **Klachtonderdeel 4 Niet inhoudelijk ingaan op enige vorm van genoegdoening aan klager** Klager meent dat er disproportioneel is opgetreden en vraagt

via

zijn advocaat impliciet om schadevergoeding. Zoals ik al onder klachtonderdeel 1 heb aangegeven deel ik, en met mij de procureur-generaal, de mening dat er disproportioneel is opgetreden niet. Daarom is er geen grond voor genoegdoening. Indien klager genoegdoening wil bereiken, zal hij mijn oordeel moeten laten toetsen via de wettelijke weg van artikel 12 wetboek van strafvordering, zoals ik onder klachtonderdeel 3 al heb aangegeven. Alleen als het Hof tot een ander oordeel zou komen, kan er mogelijk grond voor een genoegdoening ontstaan."

E. De reactie van verzoeker

Verzoekers gemachtigde reageerde bij brief van 25 mei 1998 op hetgeen door de korpsbeheerder en de Minister van Justitie naar voren was gebracht. Hij deelde onder meer het volgende mee:

"Klachtonderdeel 1 Politie en Justitie oordelen beide dat de klacht met betrekking tot disproportioneel geweld niet gegrond is, omdat het toegepaste geweld juist binnen de grenzen viel. Cliënt is het hier niet mee eens. Ten eerste stelt cliënt dat er met meerdere opsporingsambtenaren in de omgeving geen enkele reden was om geweld toe te passen. Ten tweede is het toegepaste geweld onnodig grof geweest. (...) Klachtonderdeel 2 (...) De reacties van Justitie en politie spreken elkaar op dit punt tegen. Justitie stelt dat zolang de status van het onderzoek nog niet vast staat, er geen actieve informatieverstrekking is tijdens het onderzoek. Justitie meldt dat schriftelijk niet om informatie is gevraagd terwijl er geen aantekening is omtrent een telefonisch verzoek. Justitie gaat er wel van uit dat dit is gebeurd. Het is niet duidelijk op basis waarvan Justitie deze opmerking baseert. Uit de reactie van de politie blijkt dat er wel al sprake was van een strafrechtelijk opsporingsonderzoek. De politie stelt F. in diverse gesprekken te hebben ingelicht over de procedure en de stand van zaken. Dit blijkt niet uit het dossier. F. stelt dat hij diverse malen naar de politie is gegaan en heeft gevraagd hoe het met zijn zaak stond. Het antwoord kwam dan er op neer dat 'de behandelende ambtenaar niet aanwezig was' of dat 'de zaak nog onderzocht werd'. Inhoudelijk is F. niet op de hoogte gehouden. (...)

Klachtonderdeel 3 (...) De politie heeft zich over dit klachtonderdeel niet specifiek uitgelaten. Justitie heeft de klacht erkend maar betoogd dat de art. 12 Sv.-procedure niet bij voorbaat kansloos was. (...) Op zich moge het betoog van Justitie juist zijn, het is echter een feit dat een behandeling van een art. 12 Sv-verzoek enige tijd in beslag neemt. Gelet op de tijd die gemoeid zou zijn met de als dan aan te vangen daadwerkelijke vervolging van de betrokken ambtenaren, zou het Gerechtshof tot het oordeel kunnen komen dat dit alles bijeen tot een kennelijk onredelijke overschrijding van de redelijke termijn zou leiden. Voorts miskent Justitie dat F. inmiddels niet (meer) uit is op persoonlijke leedtoevoeging aan de betrokkenen maar behoefte heeft aan genoegdoening. Voor bestraffing van de betrokken ambtenaren koopt F. niets. Indien politie en Justitie in een eerder stadium zou hebben erkend dat de hele gang van zaken geen schoonheidsprijs verdient en F. de gelegenheid had geboden om dit in een gesprek uit te laten praten, zou het niet zijn

gekomen tot een procedure bij de Nationale Ombudsman. Juist het feit dat 'de hakken in het zand' zijn gezet, is voor F. aanleiding om een erkenning te zoeken. (...)

Klachtonderdeel 4

. heeft tenslotte geklaagd over het feit dat hem geen enkel genoegdoening is aangeboden. Politie en Justitie menen dat er geen grond hiertoe is. (...) Omtrent de gegrondheid van een verzoek tot genoegdoening stelt F. dat deze sterk verweven is met de gegrondheid van de overige klachtonderdelen. Zelfstandige bespreking dient derhalve geen goed doel. Omtrent de mogelijke vorm van genoegdoening heeft F. in het voorgaande reeds gesproken. Het is niet in de eerste plaats een afrekening à contant waar F. op uit is. F. heeft er vooral behoefte aan zijn versie van de gebeurtenissen en de klachten daarover bevestigd te zien. Het verzet van politie en Justitie doen die behoefte toenemen."

F. De reactie van de korpsbeheerder

De korpsbeheerder deelde bij brief van 19 juni 1998 in reactie op de hiervóór, onder E., opgenomen brief van verzoekers gemachtigde nog onder meer het volgende mee:

"Betreffende klachtonderdeel 2 heb ik in mijn brief van 03 maart 1998 (zie hiervóór, onder C.; N.o.) aangegeven, dat na het doen van aangifte onder verantwoordelijkheid van de rijksrecherche een onderzoek werd ingesteld. Dit onderzoek werd bij proces-verbaal vastgelegd. Ik heb in mijn schrijven geen enkele maal aangegeven, dat het hier een strafrechtelijk onderzoek betrof. (...) Ik ben het met klager niet eens, dat "de hakken in het zand" zijn gezet zoals vermeld bij klachtonderdeel 3. Na ontvangst van de brieven van klagers intermediair is er serieus gekeken hoe klager tegemoet diende te worden gekomen. Ik constateer echter nu, dat er verschil van inzicht bestaat over de afdoening. Tot slot merk ik op, dat klager werd aangehouden, nadat hij op heterdaad was betrapt bij een inbraak. Doordat hij zich tegen zijn aanhouding verzette werd er geweld tegen hem gebruikt, dat achteraf proportioneel werd beoordeeld. Ik stel vast, dat door zijn handelwijze klager zich in deze situatie had gemanoeuvreed. Zonder verzet was er geen geweld tegen hem gebruikt."

G. Reactie van de Minister van Justitie

De Minister van Justitie deelde, in reactie op de brief van verzoekers gemachtigde, bij brief van 22 juli 1998 nog het volgende mee:

"De advocaat van de heer F. heeft ten aanzien van klachtonderdeel 2 naar voren gebracht dat de reacties van de Minister van Justitie en politie elkaar tegenspreken. De Minister van Justitie stelt dat zolang de status van het onderzoek nog niet vaststaat, er geen actieve informatieverstrekking plaatsvindt tijdens het onderzoek. De politie deelt daarentegen mee dat de heer F. in diverse gesprekken wel is ingelicht over de procedure en de stand van zaken. De fgd. hoofdofficier van justitie te Den Haag stelt dat het standpunt zoals verwoord in zijn ambtsbericht van 27februari 1998 het beleid is zoals dat door het parket Den Haag, de rijksrecherche en de politie in rijksrechercheonderzoeken wordt gehanteerd. Naar aanleiding van deze zaak zal de fgd. hoofdofficier van justitie dit beleid nogmaals bespreken en afstemmen met de politie."

H. De nadere reactie van verzoeker

Verzoekers gemachtigde deelde bij brief van 12 augustus 1998 mee dat verzoeker zich niet kon verenigen met de reacties van de Minister van Justitie en de korpsbeheerder. Niettemin zag hij af van een nadere reactie, nu dit zou neerkomen op een herhaling van zetten.

I. Nadere informatie van de Minister van Justitie

In antwoord op een tweetal vragen van de Nationale ombudsman deelde een medewerker van het Ministerie van Justitie op 11 september 1998 telefonisch mee dat het door de politieambtenaren K. en S. op 6 maart 1996 opgemaakte proces-verbaal op 22 maart 1996 was binnengekomen op het arrondissementsparket te 's-Gravenhage. De hoofdofficier van justitie stelde de procureur-generaal vervolgens bij brief van 2 juli 1996 op de hoogte van zijn (voorgenomen) beslissing tot niet-vervolgning van de betrokken politieambtenaren P1 en P2. Daarop deelde de procureur-generaal de hoofdofficier van justitie bij brief van 23 juli 1996 mee dat hij deze beslissing overnam. De hoofdofficier van justitie te 's-Gravenhage informeerde de korpschef van de regiopolitie Hollands Midden bij brief van 1 augustus 1996 over genoemde beslissing tot niet-vervolgning.

Beoordeling

. Ten aanzien van het regionale politiekorps Hollands Midden

1.1. Verzoeker klaagt er in de eerste plaats over dat het regionale politiekorps Hollands Midden op 27 februari 1996 bij gelegenheid van zijn aanhouding disproportioneel geweld tegen hem heeft gebruikt.

1.2. Voldoende staat vast dat verzoeker - nadat hij in de nacht van 26 op 27 februari 1996 was aangehouden op verdenking van inbraak in een winkel te Alphen aan den Rijn - door de politieambtenaar P2 in het gezicht is geslagen. Ten gevolge daarvan heeft verzoeker letsel aan zijn oogkas opgelopen. 1.3.1. De politieambtenaar P3 verklaarde in het kader van het politieonderzoek naar aanleiding van verzoekers aangifte over verzoekers houding ten tijde van de aanhouding dat verzoeker verbaal agressief was, dat hij geen moment stil bleef staan, met zijn armen zwaaide, en dat hij niet gefouilleerd wilde worden. Verder verklaarde P3 dat hij niet de indruk had gehad dat verzoeker hem of zijn collega's had willen slaan. 1.3.2 In de diverse door de korpsbeheerder overgelegde stukken voert de betrokken politieambtenaar P2 verschillende redenen op voor het slaan van verzoeker. In het meteen na de gebeurtenis opgemaakte proces-verbaal van aanhouding (zie **BEVINDINGEN**, onder A.2.) wordt als reden genoemd dat verzoeker wild om zich heen sloeg en dat de klap nodig was geweest om het fysieke verzet van verzoeker te breken. Tegenover de politieambtenaar die hem op respectievelijk 4 maart

1996 en 14 mei 1996 als verdachte van mishandeling verhoorde, verklaarde P2 dat verzoeker moeilijk was te benaderen omdat hij slaande bewegingen met zijn armen maakte. Verder had verzoeker volgens P2 in ieder geval twee keer in de richting van zijn hoofd geslagen. P2 had hem toen (terug)geslagen ter zelfverdediging, maar ook ter bescherming van zijn collega's, en ter voorkoming van verdere escalatie. P2 deelde verder mee dat hij wel was geschrokken van de klap, maar dat hij op dat moment geen andere mogelijkheid had gehad. Daarbij gaf hij nog aan dat het een reflex was geweest. Tenslotte gaf P2 tegenover de ambtenaar die hem verhoorde aan dat hij op het moment van de klap niet had gezien dat (ook) P3 zich in de steeg bevond. 1.3.3. De betrokken politieambtenaar P1 verklaarde eveneens dat verzoeker slaande bewegingen naar hem en P2 had gemaakt (zie **BEVINDINGEN**, onder A.6.7.). Ook hij had P3 niet gezien.

1.4. Verzoeker heeft consequent ontkend fysiek verzet te hebben gepleegd tegen zijn aanhouding. Verder gaf hij ook meermaals aan er op geen enkele wijze aanleiding toe te hebben gegeven dat geweld tegen hem diende te worden gebruikt. Overigens was verzoeker van mening dat hij niet met een vuist, maar met een zaklamp op zijn oog was geslagen.

1.5. Gelet op verzoekers eigen verklaringen over zijn drank- en druggebruik van die avond (zie **BEVINDINGEN**, onder A.4. en A.5.) en gelet op de verklaringen van de betrokken politieambtenaren hieromtrent (zie **BEVINDINGEN**, onder A.3., A.6.7. en A.6.8.), wordt het voldoende aannemelijk geacht dat verzoeker zich in de bewuste nacht, (mede) door het gebruik van alcohol en drugs, ongeremd en recalcitrant heeft gedragen. Het is mede in verband daarmee voldoende aannemelijk dat de betrokken politieambtenaren P1 en P2 in de veronderstelling waren dat verzoeker zich tegen zijn aanhouding wilde verzetten. Er is geen reden voor kritiek op deze beoordeling door P1 en P2. De politieambtenaren waren - gelet op de terzake geldende voorschriften (zie **ACHTERGROND**, onder 1.) - in die omstandigheid bevoegd om geweld te gebruiken. Het daarmee beoogde doel (verzoekers aanhouding) rechtvaardigde ook enig geweldgebruik en het was - gezien verzoekers recalcitrante houding - aannemelijk dat dit doel niet op een andere wijze kon worden bereikt.

1.6. Verzoeker heeft aangegeven met een zaklantaarn te zijn geslagen. Hij heeft dit echter onvoldoende aannemelijk kunnen maken. Zijn zienswijze vindt ook onvoldoende ondersteuning in de overgelegde artsverklaring (zie **BEVINDINGEN**, onder A.6.2.). Alles overziend wordt het er dan ook voor gehouden dat P2 verzoeker met een vuist in het gezicht heeft geslagen en niet met een zaklantaarn.

1.7. Gebruik van geweld door een politieambtenaar dient in verhouding tot het daarmee beoogde doel redelijk en gematigd te zijn. Dit vereiste van proportionaliteit is neergelegd in artikel 8, vijfde lid, van de Politiewet 1993. Een vuistslag in het gezicht kan ernstig letsel tot gevolg hebben. Daarmee is het geven van zo'n vuistslag slechts in uitzonderlijke situaties aanvaardbaar te achten. Een dergelijke situatie deed zich in dit geval niet voor. Voor dit oordeel is het volgende van belang.

1.8. P2 heeft geen consistente verklaring gegeven voor de vuistslag in het gezicht van verzoeker. Zo heeft hij aangegeven dat hij verzoeker heeft geslagen vanuit een reflexbeweging, maar ook dat hij verzoeker heeft geslagen ter bescherming van zichzelf en zijn collega's. Deze laatste motivering van de klap geeft aan dat het geven van de klap een bewuste bedoeling is geweest, en dat er niet slechts sprake was van een reflexbeweging. Verder is niet gebleken dat P2 of P1 verzoeker hebben gewaarschuwd dat geweld zou worden gebruikt als hij zich zou blijven verzetten tegen zijn aanhouding. Daarbij was verzoeker alléén, met tegenover zich in ieder geval twee politieambtenaren. Gelet op deze overtalsituatie had van de politieambtenaren mogen worden verwacht dat zij in dít geval in ieder geval hadden geprobeerd verzoekers verzet eerst op een andere minder verstrekende wijze te pareren. Uit het onderzoek is echter niet naar voren gekomen dat eerst is getracht om verzoeker op een andere wijze onder controle te brengen, bijvoorbeeld door hem eerst een klap elders op het lichaam te geven. Verder had in dit geval nog net iets langer op bijstand van andere politieambtenaren kunnen worden gewacht. Het was P1 en P2 immers bekend dat in de directe omgeving nog verschillende collega's rondliepen die ook op zoek waren naar verzoeker. Gegeven de omstandigheden van de plaats van aanhouding, een donkere en onverlichte steeg, was het op zichzelf begrijpelijk dat de betrokken ambtenaren P1 en P2 de aanhouding snel wilden afronden. Politieambtenaren dienen echter ook in moeilijke omstandigheden de nodige behoedzaamheid en terughoudendheid te betrachten in hun optreden. In hun haast hebben de betrokken politieambtenaren in dit geval kennelijk niet opgemerkt dat ze (al) gedrieën in de steeg waren, en hebben ze zichzelf te weinig gelegenheid gegeven de aanhouding op een minder ingrijpende wijze te effectueren.

1.9. Al met al geldt dat de betrokken politieambtenaar door verzoeker met de vuist in het gezicht te slaan niet heeft gehandeld in overeenstemming met de eis van proportionaliteit. Dit is niet juist. De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

2.1. Verzoeker klaagt er verder over dat het regionale politiekorps Hollands Midden hem onvoldoende op de hoogte heeft gehouden van de voortgang van het strafrechtelijke onderzoek dat was ingesteld naar aanleiding van zijn op 29 februari 1996 gedane aangifte van mishandeling tegen de bij de aanhouding betrokken politieambtenaren.

2.2. In algemene zin is het voor een slachtoffer van een strafbaar feit van belang te weten of de verdachte van dit feit al dan niet wordt vervolgd. Wordt een verdachte vervolgd, dan kan het slachtoffer zich immers als benadeelde partij voegen in het strafproces tegen de verdachte, waardoor hij op een relatief eenvoudige wijze zijn schade op de verdachte kan verhalen. Wordt besloten tot niet-vervolgving van de verdachte, dan kan het slachtoffer via de beklagprocedure van artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering alsnog trachten te bewerkstelligen dat de verdachte wordt vervolgd (zie **ACHTERGROND**, onder 2. en 4.). Met het oog op het hiervoor gestelde dient het slachtoffer actief op de hoogte te worden gehouden van beslissingen over het al dan niet vervolgen van de verdachte(n) in zijn zaak.

2.3. De korpsbeheerder heeft aangegeven dat verzoeker, tijdens zijn gesprekken met de

politie naar aanleiding van zijn aangifte, uitleg is verschaft over de te volgen procedure. Een en ander vindt bevestiging in het proces-verbaal van aangifte, waaruit valt af te leiden dat verzoeker is geweest op het Bureau Slachtofferhulp, en in het proces-verbaal van verzoekers gehoor op 2 maart 1996, waarin is te lezen dat verzoeker is meegedeeld dat zijn nader verhoor ter zake van zijn aangifte noodzakelijk was in verband met het instellen van een onderzoek, en waarin is te lezen dat verzoeker de gelegenheid heeft gehad om aan te geven welke schade hij door het politieoptreden heeft geleden. Al met al wordt aangenomen dat de politie verzoeker in eerste instantie de nodige informatie heeft verschaft.

2.4. Ingevolge het gestelde in de Richtlijn Slachtofferzorg onder punt 7 (zie **ACHTERGROND**, onder 3.2.) dient de politie het slachtoffer dat heeft aangegeven schadevergoeding te wensen en/of op de hoogte te worden gehouden van de gang van zaken volgend op de aangifte, te informeren over het verloop van de zaak tot en met de afsluitende inzending van het proces-verbaal. In dit geval is het betreffende proces-verbaal op 6 maart 1996 door de politie opgemaakt en vervolgens verzonden naar het arrondissementsparket te 's-Gravenhage, waar het op 22 maart 1996 is ontvangen. Uit de door de korpsbeheerder overgelegde stukken volgt niet dat verzoeker over de inzending van het proces-verbaal is geïnformeerd. Daarmee is niet in overstemming gehandeld met Richtlijn Slachtofferzorg. In zoverre is de onderzochte gedraging op dit punt niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het arrondissementsparket te 's-Gravenhage

1.1. Verzoeker klaagt er ook over dat het arrondissementsparket te 's-Gravenhage hem onvoldoende op de hoogte heeft gehouden van de voortgang van het strafrechtelijke onderzoek dat was ingesteld naar aanleiding van zijn op 29 februari 1996 gedane aangifte van mishandeling tegen de bij de aanhouding betrokken politieambtenaren.

1.2. Uit de reactie van de Minister van Justitie volgt dat verzoeker door het arrondissementsparket te 's-Gravenhage inderdaad niet op de hoogte is gehouden van de voortgang van het onderzoek. Als reden werd hiervoor opgegeven dat in dit geval sprake was van een rijksrechercheonderzoek en niet van een strafrechtelijk onderzoek, en dat volgens vaste procedure pas na afloop van een rijksrechercheonderzoek informatie aan derden wordt verschaft.

1.3. Met dit gezichtspunt miskent de Minister de duidelijke bewoordingen van de onderzoekopdracht aan de politieambtenaren K. en S., waarin onmiskenbaar is aangegeven dat het te verrichten onderzoek een strafrechtelijk onderzoek is (zie **BEVINDINGEN**, onder A.6.). Een en ander spoort ook met de door K. en S. verrichte werkzaamheden en met de wijze waarop zij van een en ander verslag hebben gedaan in de overgelegde processen-verbaal. Nu in dit geval (wel) sprake was van een strafrechtelijk onderzoek had het openbaar ministerie zich moeten houden aan de in de Richtlijn slachtofferzorg (zie **ACHTERGROND**, onder 3.3.) genoemde gedragsregels met betrekking tot het informeren van een slachtoffer over het onderzoek naar zijn aangifte. Het staat vast dat dit in dit geval niet is gebeurd. De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

2.1. Voorts klaagt verzoeker erover dat het arrondissementsparket te 's-Gravenhage hem pas op 18 maart 1997 heeft geïnformeerd over de beslissing om de betrokken politieambtenaren niet strafrechtelijk te vervolgen, waardoor het niet meer zinvol was om een klacht bij het gerechtshof in te dienen over het niet-vervolgen van de betrokken ambtenaren.

2.2. Vast is komen te staan dat het openbaar ministerie in juli 1996 heeft besloten dat de betrokken politieambtenaren niet zouden worden vervolgd. De korpschef van het regionale politiekorps Hollands Midden werd door de hoofdofficier van justitie bij brief van 1 augustus 1996 over dit besluit geïnformeerd. Verzoeker kreeg echter pas begin maart 1997 - ruim 7 maanden later - te horen dat de betrokken politieambtenaren niet zouden worden vervolgd. Dat was, zoals de Minister van Justitie ook al heeft aangegeven, niet juist. De onderzochte gedraging is ook in zoverre niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van de korpsbeheerder

1. Verzoeker klaagt er voorts over dat de beheerder van het regionale politiekorps Hollands Midden niet inhoudelijk is ingegaan op het verzoek van 29 oktober 1997 om hem enige vorm van genoegdoening te bieden in verband met de op 27 februari 1996 opgelopen verwondingen.

2. De korpsbeheerder wees dit verzoek bij brief van 14 november 1997 (impliciet) af omdat de officier van justitie het tegen verzoeker gebruikte geweld als niet buiten proportioneel had beoordeeld, en overigens ook geen verzoek had gedaan om tegen de betrokken politieambtenaren disciplinaire maatregelen te nemen. Bij brief van 26 november 1997 bevestigde de korpsbeheerder zijn besluit.

3. De korpsbeheerder heeft in eerste instantie juist gehandeld door voorafgaande aan zijn beslissing het standpunt van de officier van justitie over de handelwijze van de betrokken ambtenaren af te wachten, en om vervolgens, bij zijn beslissing op het verzoek om genoegdoening, het standpunt van de officier van justitie in acht te nemen. Al met al kon de korpsbeheerder toentertijd dan ook in redelijkheid komen tot zijn afwijzende beslissing op het verzoek om genoegdoening. De onderzochte gedraging is behoorlijk. IV. Ten aanzien van de hoofdofficier van justitie

1. Verzoeker klaagt er tenslotte over dat de hoofdofficier van justitie te 's-Gravenhage niet inhoudelijk is ingegaan op het verzoek van 29 oktober 1997 om hem enige vorm van genoegdoening te bieden in verband met de op 27 februari 1996 opgelopen verwondingen.

2. De hoofdofficier van justitie berichtte verzoekers gemachtigde bij brief van 1 december 1997 dat hij naar aanleiding van het verzoek om genoegdoening overleg had gevoerd met de korpsbeheerder, en dat hij ervan op de hoogte was dat de politie inmiddels negatief had beschikt op het verzoek. Hij zag geen aanleiding om toch op het verzoek in te gaan. Nu het verzoek om genoegdoening was neergelegd in een klachtbrief over het politieoptreden, welke klacht formeel afgehandeld diende te worden en ook is afgehandeld door de politie, was er geen reden voor de hoofdofficier van justitie om in afwijking van het oordeel van de korpsbeheerder alsnog anders te beslissen op het verzoek om genoegdoening. De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Hollands Midden, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van dit korps (de burgemeester van Leiden), is gegrond. De klacht over de onderzochte gedraging van het arrondissementsparket te 's-Gravenhage, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Justitie, is gegrond. De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Hollands Midden is niet gegrond. De klacht over de onderzochte gedraging van de hoofdofficier van justitie te 's-Gravenhage, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Justitie, is niet gegrond.

BIJLAGE ACHTERGROND

1. Artikel 8 van de Politiewet 1993 (Wet van 9 december 1993, Stb. 724) luidt, voor zover hier van belang, als volgt:

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf. (...)

5. De uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn."

2. Artikel 12, eerste lid van het Wetboek van Strafvordering (Sv) luidt als volgt:

"Wordt een strafbaar niet vervolgd of de vervolging niet voortgezet, dan kan de rechtstreeks belanghebbende daarover schriftelijk beklag doen bij het gerechtshof, binnen het rechtsgebied waarvan de beslissing tot niet vervolging of niet verdere vervolging rechtstreeks is genomen." Artikel 12i, eerste lid Sv luidt, voor zover hier van belang, als volgt:

"Indien (...) het gerechtshof van oordeel is dat vervolging of verdere vervolging had moeten plaats hebben, beveelt het gerechtshof dat de vervolging zal worden ingesteld of voortgezet ter zake van het feit waarop het beklag betrekking heeft."

3.1. De laatste decennia is de aandacht voor de positie van het slachtoffer in het strafproces sterk toegenomen. Met name de zogenoemde Wet Terwee (wet van 23 december 1992, Stb. 1993, 29, landelijk in werking getreden op 1 april 1995) heeft de positie van het slachtoffer binnen het strafproces sterk verbeterd. Ten behoeve van een goede uitvoering van deze wet is een richtlijn op het gebied van de slachtofferzorg uitgevaardigd: Richtlijn Slachtofferzorg bij landelijke inwerkingtreding Wet Terwee (Stcrt. 1995, 65). Deze richtlijn omschrijft de taken van de politie en het openbaar ministerie op het gebied van slachtofferzorg. De richtlijn wijst met

name op het belang van een correcte bejegening van het slachtoffer, goede informatieverstrekking, en behulpzaamheid bij het tot stand brengen van een schaderegeling.

3.2. In paragraaf 3 van deze richtlijn zijn onder punt A. de taken voor de politie op het terrein van slachtofferzorg nader beschreven. Voor zover van belang van de onderhavige klacht is daarin het volgende te lezen:

"2. De politie geeft aan het slachtoffer algemene informatie over de gang van zaken volgend op de aangifte en over de mogelijkheden tot schadevergoeding, geeft hem een voorlichtingsfolder slachtofferhulp en vraagt hem uitdrukkelijk of hij schadevergoeding wenst en of hij van de gang van zaken volgend op de aangifte op de hoogte wenst te worden gehouden.

3. De politie neemt in het proces-verbaal dan wel in een bijlage bij het proces-verbaal relevante informatie op over het slachtoffer - met name of deze van de gang van zaken op de hoogte gehouden wenst te worden en of deze (materiele en/of immateriële) schade heeft geleden, hoeveel schade deze heeft geleden, of een schadevergoedingsregeling is getroffen en of het slachtoffer in het kader van het strafproces zijn schade vergoed wenst te krijgen. Voorts geeft de politie in het proces-verbaal dan wel in een bijlage bij het proces-verbaal de bemoeiingen weer die zij met het slachtoffer heeft gehad - met name met betrekking tot de eventuele regeling van de schade. De politie voegt voor zover mogelijk kopieën van op de schade betrekking hebbende bewijsstukken bij het proces-verbaal. (...)

7. Indien het slachtoffer heeft aangegeven schadevergoeding te wensen en/of op de hoogte te worden gehouden van de gang van zaken volgend op de aangifte, geeft de politie het slachtoffer informatie over het verloop van de zaak tot en met de afsluitende inzending van het proces-verbaal."

3.3. Op grond van de richtlijn van 1 april 1995 wordt (ook) van het openbaar ministerie een actiever rol verwacht dan voorheen ten tijde van de (oude) richtlijn van 1 april 1987. In de richtlijn van 1 april 1995 staat over de taken van het openbaar ministerie onder meer het volgende vermeld:

"8. Indien een verdachte in de zaak bekend is geworden én de zaak ten parkette wordt ingeschreven, wordt het slachtoffer hiervan - indien hij niet heeft aangegeven geen prijs te stellen op verdere berichten - onder vermelding van het parketnummer zo spoedig mogelijk in kennis gesteld.

9. (...)

10. Indien informatie in het door de politie ingezonden proces-verbaal over (de wensen van) het slachtoffer onvolledig is of niet actueel, vraagt het openbaar ministerie het slachtoffer of hij:

a. op de hoogte wenst te worden gehouden van het verloop van de strafprocedure; b. prijs stelt op de mogelijkheid van schadevergoeding binnen het strafproces; (...)

11. Indien het slachtoffer heeft aangegeven schadevergoeding te wensen en/of op de hoogte te willen blijven van de gehele gang van zaken volgend op de aangifte, houdt het

openbaar ministerie hem van voor hem relevante beslissingen in de strafzaak op de hoogte. (...)

17. Indien het slachtoffer heeft aangegeven schadevergoeding te wensen en het openbaar ministerie besluit de verdachte(n) (verder) te vervolgen ter zake van het strafbare feit waardoor het slachtoffer schade heeft geleden, stuurt het openbaar ministerie het slachtoffer (...) onverwijld het speciale voegingsformulier toe en brengt hem tijdig op de hoogte van plaats, datum en tijdstip van de zitting ook al heeft het slachtoffer het formulier niet geretourneerd omdat hij zich alsnog zou kunnen voegen ter terechtzitting."

4. Het Nederlandse strafprocesrecht kent een mogelijkheid voor het slachtoffer van een strafbaar feit om zich - als benadeelde partij - met een vordering tot schadevergoeding in het strafgeding tegen de verdachte van dit strafbare feit te voegen. De voegingsregeling biedt het slachtoffer een relatief eenvoudige en goedkope wijze om zijn schade op de dader van het strafbare feit te verhalen. Met de inwerkingtreding van de hiervoor genoemde Wet Terwee zijn de mogelijkheden voor het slachtoffer op dit punt aanzienlijk verruimd.